

คำอธิบายการใช้งาน

- เอกสารฉบับนี้ผ่านกระบวนการแปลงภาพเป็นอักษรด้วยเทคนิคการรู้จำอักขระด้วยแสง (OCR หรือ Optical Character Recognition)
- จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการอ่านและการสืบค้น
- การคัดลอกข้อความเพื่ออ้างอิง (Quotation) ควรตรวจสอบความถูกต้องจากไฟล์ต้นฉบับอีกครั้ง
- การสะกดคำอาจมีความแตกต่างในแต่ละยุคสมัย
- การแปลงภาพเป็นอักษรยึดต้นฉบับเป็นหลักไม่มีการแก้ไข

จัดทำโดย

กลุ่มงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๓๘

(สมัยสามัญ)

วันอาทิตย์ที่ ๒๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๕

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๑ ถึง ครั้งที่ ๕๘ (สมัยสามัญ) พ.ศ. ๒๕๓๕

สารบัญ

ครั้งที่ ๓๙/๒๕๔๕

ผู้ตีพิมพ์ของคณะอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณา

ตั้งแต่มาตรา ๕๒ ถึง ๖๐

๕๒๒-๕๔๓

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๓๙/๒๕๗๕

วันอาทิตย์ที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๗๕ (ตอนเช้า)

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๐.๑๕ นาฬิกา

สมาชิกมาประชุม ๕๗ นาย

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า วันนี้จะได้ปรึกษาต่อไปจากที่ได้พิจารณาแล้วแต่วานนี้ และขอให้เปลี่ยนภาวะที่ประชุมเป็นอนุกรรมการเต็มสภาด้วย

มาตรา ๕๒ ประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า วันนี้เราจะได้ปรึกษาด้วยมาตรา ๕๒ ต่อไป ในมาตรานี้มีความว่า “ในโอกาสฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้ทันท่วงที่มีได้ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎรต่อไป ท่านให้นำพระราชกำหนดนั้นเสนอต่อสภาเพื่ออนุมัติ ถ้าสภาอนุมัติแล้ว พระราชกำหนดนั้นเป็นพระราชบัญญัติต่อไป ถ้าสภาไม่อนุมัติไซ้ พระราชกำหนดนั้นเป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

คำอนุมัติและไม่อนุมัติของสภาอันกล่าวนี้ ท่านว่าให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ และได้กล่าวต่อไปว่าความประสงค์ของมาตรานี้คือว่า ในปีหนึ่งสภาไม่ได้ประชุมกันทุกวัน แต่ว่าในการบริหารราชการนั้นต้องเดิรอยู่ทุกวัน จะเฉยมิได้ เมื่อมีเหตุจำเป็นขึ้นที่จะต้องออกกฎหมายบังคับเพื่อกิจการใดการหนึ่งแล้ว แต่สภามีได้ประชุมกันและกฎหมายจำเป็นต้องออกก็จะเกิดขัดกันขึ้น เพราะฉะนั้นจึงบัญญัติช่องทางไว้เพื่อความสะดวกในราชการ คือมีทางที่จะออกกฎหมายบังคับได้ คำว่า “พระราชกำหนด” ในมาตรานี้ หมายความว่ากฎหมายที่ออกโดยคณะกรรมการราษฎรกับพระมหากษัตริย์ที่ไม่ได้นำผ่านสภาก่อน เพราะฉะนั้นจึงเปลี่ยนชื่อเสีย แต่ที่จริงนั้นการออกกฎหมายนั้นเป็นอำนาจเฉพาะเจาะจงของสภา หากว่าความจำเป็นบังคับก็ต้องให้มีไปชั่วคราว ครั้นเมื่อสภาประชุมกันเข้าแล้วจะต้องเอาพระราชกำหนดนั้นมาเสนอ เพื่อสภาจะได้ตรวจพิจารณาว่าจะควรอนุมัติหรือไม่ คือว่าจะเห็นสมควรหรืออย่างไร ถ้าหากว่าเห็นชอบ พระราชกำหนดนั้นก็จะเป็นพระราชบัญญัติใช้บังคับได้ต่อไป ถ้าไม่เห็นด้วยก็เป็นอันตกไป ด้วยความประสงค์อย่างนี้จึงบัญญัติมาตรานี้ไว้ และทั้งเป็นข้อที่รัฐธรรมนูญของนานาประเทศมีอยู่ด้วยเหมือนกัน

พระยาราชวังสัน กล่าวว่า ในการที่จะพูดต่อไปนี้ความประสงค์ก็เพื่อแก้ไขถ้อยคำบางคำให้สละสลวยขึ้นเท่านั้น ฉะนั้นในมาตรา ๕๒

นี้ ขอแก้ไขเพิ่มความดังนี้ บรรทัดแรกกว่า “ในโอกาส
 ฉุกเฉิน” แก้เป็น “ในเหตุฉุกเฉิน” วรรค ๒ บรรทัดที่ ๓ คำว่า “พระราช
 กำหนดนั้นเป็น” แก้เป็น “พระราชกำหนดนั้นก็เป็น” บรรทัดที่ ๔ คำว่า
 “กำหนดนั้นเป็น” แก้เป็น “กำหนดนั้นก็เป็น” และในวรรคสุดท้าย
 คำว่า “ของสภาอันกล่าวนี” แก่คำว่า “อัน” เป็น “ที่” ให้อ่านว่า
 “ของสภาที่กล่าวนี”

ประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่าที่แก้ไขนี้ไม่ขัด
 ข้อง

หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ กล่าวว่า ตามความในวรรค ๒ แห่ง
 มาตรา ๒๙ ตามความเข้าใจไม่มีข้อแสดงให้เห็นว่าในคราวประชุมต่อไป
 แล้วพระราชกำหนดซึ่งออกในเหตุฉุกเฉินจะต้องรับนำเสนอต่อสภาตั้ง
 ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติธรรมนูญชั่วคราว มาตรา ๒๙ ฉะนั้น
 จึงมีความประสงค์ว่าควรเติมคำว่า “รีบ” ในที่นี้ ความประสงค์จะ
 ให้เติมเพราะเหตุว่าข้อความในตอนท้ายในวรรคนี้กล่าวว่า ถ้าแม่
 พระราชแม่กำหนดนี้สภาไม่อนุมัติก็เป็นอันตกไปก็ดี ก็ไม่กระทบถึงกิจ
 การที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชพระราชบัญญัตินั้น ก็เมื่อเช่นนี้พระราช
 กำหนดก็มีหนทางที่จะตกไปได้ และถ้าแม่ตกไปเราปล่อยให้ล่วงเลย
 ไว้นาน จะทำให้เสียประโยชน์ของประชาชนได้

พระยาราชวังสัน กล่าวว่า ตามที่หลวงธำรง ฯ พุฒนั้นอนุกรรม
 การก็ได้พิจารณาแล้วเหมือนกัน เห็นว่าไม่จำเป็น แต่ถ้าจะใส่ลงไป

ก็ไม่ขัดข้องอย่างใด เพราะบางประเทศในรัฐธรรมนูญของเขา เขาใส่ลงไปแน่นอนว่าในการประชุมต่อไปต้องเอาพระราชกำหนดที่ออกไปแล้วมาเสนอก่อนทีเดียว ไม่ให้ทำอื่น แต่ในเรื่องนี้เราจะทำไว้ในระเบียบการหรือให้เป็นธรรมเนียมก็ได้ เพราะเหตุว่าการของเรายังไม่แน่นอนว่าอะไรเป็นอะไรอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งเราจะตั้งกรรมการอย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว สำหรับทำการพิเศษ หากว่าใส่ลงไว้เช่นนี้อาจจะติดขัดได้ เพราะบางทีอาจจะมีงานอื่นของเราซึ่งด่วนกว่าพระราชกำหนดนั้นก็ได้อีก ถ้าจะเอาพระราชกำหนดมาเสนอก่อนก็จะไม่สะดวก จึงเห็นว่าทำอย่างไรให้เป็นธรรมเนียม หรือไว้ในระเบียบก็จะไม่เปลี่ยนแปลงผลอย่างไร

หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ กล่าวว่า คำว่า “รีบ” ในที่นี้ หมายความว่าในโอกาสที่สภาจะทำได้ ไม่ได้หมายความว่าจะเป็นครั้งแรก แต่หมายความว่าในโอกาสแรกที่สภาจะทำได้ จะต้องรีบนำมาเสนอ มิฉะนั้นจะทำให้เสียประโยชน์ของประชาชน

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่าตามที่หลวงธำรง ฯ เสนอ อยากจะให้เติมคำว่า “รีบ” ลงไปนั้น ความจริงถ้าจะใส่ไว้ในระเบียบของสภาซึ่งเวลานี้ได้ตั้งอนุกรรมการย่อยไปทำอยู่แล้วจะเหมาะสมกว่า คือเวลาจะเปิดมีการประชุม ก็จำเป็นที่จะต้องมีการระเบียบวาระประชุมว่าสภาจะทำอะไรบ้าง ถ้าเห็นว่าสิ่งใดที่ด่วนกว่าพระราชกำหนดแล้วก็ต้องเอาออกมาปรึกษาพิจารณากันก่อน เมื่อเสร็จ

แล้วในวันต่อไปก็จะเอาพระราชกำหนดนั้นมาเสนอทันที แต่ว่าถ้าหากไม่มีอะไรที่ด่วนและสำคัญไปยิ่งกว่าพระราชกำหนดนั้นแล้ว ก็จำเป็นอยู่เองที่จะต้องนำพระราชกำหนดมาเสนอสภาก่อนอื่น จึงเห็นว่าการตามทีหหลวงธำรงฯ เสนอนั้นจะแก้ด้วยให้เสียไว้ในระเบียบการของสภาจะเหมาะสมกว่า

หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ กล่าวว่าถ้าเช่นนั้นแล้วก็ไม่ขัดข้อง และขอถอนญัตติ

ประธานสภา ฯ กล่าวว่าในมาตรา ๕๒ นี้ได้มีแก้ไขถ้อยคำบ้าง และคงอ่านได้ความว่า “ในเหตุฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรให้ทันท่วงทีมิได้ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับตั้งเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎรต่อไป ท่านให้นำพระราชกำหนดนั้นเสนอต่อสภาเพื่ออนุมัติ ถ้าสภาอนุมัติแล้วพระราชกำหนดนั้นก็จะเป็นพระราชบัญญัติต่อไป ถ้าสภาไม่อนุมัติไซ้ร้พระราชกำหนดนั้นก็จะเป็นอันตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบถึงกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

คำอนุมัติและไม่อนุมัติของสภาที่กล่าวนี้ ท่านว่าให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ” ฉะนั้นถ้าไม่มีผู้ใดทักท้วงก็ขอให้รับรองต่อไป

ที่ประชุมลงมติรับรองความในมาตรา ๕๒ ดังกล่าวนั้น

มาตรา ๕๓ ประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า
มาตรา ๕๓ มีความว่า “พระมหากษัตริย์ทรงประกาศใช้กฎอัยการ
ศึกตามลักษณะและวิธีการในพระราชบัญญัติกฎอัยการศึกนั้น” ขอ
แก้คำว่า “นั้น” ข้างท้ายออก

ประธานสภา ฯ กล่าวว่าในมาตรานี้ก็เห็นจะไม่มีปัญหาความขัด
แล้ว ฉะนั้นถ้าไม่มีผู้ใดทักท้วงแล้ว ขอให้ลงมติ สมาชิกทั้งหมด
มีความเห็นชอบตามร่างแห่งมาตรานี้ เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติรับรอง
ความในมาตรา ๕๓ ภายหลังที่ได้ตัดคำว่า “นั้น” ออก

มาตรา ๕๕ ประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า
ในมาตรา ๕๔ นี้มีความว่า “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราช
อำนาจ ในการประกาศสงครามทำหนังสือสัญญาสันติภาพสงบศึก
และทำหนังสือสัญญาอื่น ๆ กับนานาประเทศ

การประกาศสงครามนั้น จะทำได้แต่ไม่ขัดกับบทบังคับแห่ง
กติกาสันนิบาตชาติ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตต์สยาม หรือที่จะ
ต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญาไซ้ร้ ท่านว่าจะ
ต้องได้รับความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรก่อน จึงจะเป็นอันใช้ได้”

เจ้าพระยาวงศาอนุประพัทธ์ เสนอว่า ในวรรค ๒ แห่งมาตรานี้ซึ่ง
มีความว่า “การประกาศสงครามนั้น จะทำได้แต่ไม่ขัดกับกฎบังคับ
แห่งกติกาสันนิบาตชาติ” นั้นเห็นว่าไม่จำเป็นที่จะอยู่ในรัฐธรรมนูญ

ถาวร เพราะว่าเมื่อเราจะประกาศสงครามแก่ประเทศใดประเทศหนึ่ง
ถ้าเราเป็นสมาชิกอยู่ในสันนิบาตชาติ เราก็ต้องปฏิบัติตามบัญญัติ
ของสันนิบาตชาติอยู่เองแล้ว

พระยาประเสริฐสงครามกับ นายจรูญ ณ บางช้าง รับรอง
หลวงแสงนิติศาสตร์ และ นายเนตร พูนวิวัฒน์ รับรองและ
กล่าวว่า ญัตตินี้ได้นำเสนอไว้แล้วเหมือนกัน

(ในการปรึกษาความในวาระนี้ได้มีอภิปรายกันมากมาย แต่
สภาได้ลงมติไม่ให้บันทึกไว้ รายงานการประชุมสมาชิกแห่งสภาได้ มี
ความเห็นแบ่งออกเป็น ๒ อย่าง อย่างหนึ่งความว่าให้คงวาระนี้ไว้ อีก
อย่างหนึ่งเห็นว่าควรจะต้องออกเสียทั้งหมด และภายหลังที่ได้โต้เถียง
กันแล้ว นายเนตร พูนวิวัฒน์ว่า เท่าที่ได้ฟังคำชี้แจงแล้วพอใจ ถ้าแม้
จะคงความไว้ด้วยเหตุผลที่กล่าวในการโต้เถียงนั้นแล้ว ก็ควรจะแก้ไข
ถ้อยคำเสียบ้าง เช่นคำว่า “บทบังคับ” ควรจะแก้เป็นว่า “หลักการ”)

นายประยูร ภมรมนตรี กล่าวว่า ถ้าจะแก้แล้วเห็นว่าควรจะเป็น
คำว่า “บทบัญญัติ” ดีกว่า “หลักการ”

หลวงประดิษฐไพฑูริย์ กล่าวว่า แม้ว่าจะแก้แล้วควรจะเป็น
ดังนี้ “การประกาศสงครามนั้น จะทรงทำต่อเมื่อไม่ขัดแก่บทบัญญัติ
แห่งกติกาสันนิบาตชาติ”

ประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในการจะแก้
ถ้อยคำนั้นไม่ขัดข้อง

ประธานสภาฯ จึงถามความเห็นของผู้ที่เสนอญัตติและรับรอง
ไว้ในวาระนี้

นายจรูญ ฌ บางช้าง ขอให้ลงคะแนนลับ

หลวงแสงนิติศาสตร์ รับรอง

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ความสำคัญที่เป็นปัญหาอยู่ในที่นี้มี
ว่า นายจรูญ ฌ บางช้าง กับหลวงแสง ฯ ประสงค์จะให้ตัดความใน
วาระ ๒ นี้ออก ถ้าไม่เห็นด้วยก็ขอให้ที่ประชุมลงคะแนนลับ อีกข้อ
หนึ่งนั้นมิว่าจะขอแก้ไขถ้อยคำเท่านั้น ฉะนั้นในขั้นแรกขอให้ที่ประชุม
ลงคะแนนลับก่อน ต่อเมื่อปรากฏว่าคะแนนข้างที่จะให้คงวาระนี้ไว้
มากจึงค่อยพิจารณาและลงคะแนนแก้ไขถ้อยคำอีกชั้นหนึ่ง ฉะนั้นถ้า
ผู้ใดเห็นว่าควรจะตัดความออกทั้งหมดแล้วขอให้จับคะแนนไวต์สีเขียว
ถ้าเห็นว่าจะให้คงไว้แล้วขอให้จับคะแนนไวต์สีขาว ผลที่สุดเมื่อ
ที่ประชุมลงมติมีสมาชิกลงคะแนนสีขาว ๔๔ สีเขียว ๑๔ เป็นอันว่าที่
ประชุมให้คงความตามเดิมไว้

ส่วนการแก้ไขถ้อยคำนั้น สมาชิกส่วนมากเห็นชอบตามที่หลวง
ประดิษฐ์ฯ เสนอ เป็นอันว่าความในวาระ ๒ แห่งมาตรา ๕๔ อ่านดังนี้

“การประกาศสงครามนั้น จะทรงทำต่อเมื่อไม่ขัดกับทบัญญัติ
แห่งกติกาสันนิบาตชาติ”

พระยาอุตมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์ ถามว่า หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีที่เห็นว่าจะทำขึ้นใหม่ หรือจะแก้ไขของเก่าประการใดจะต้องนำมาผ่านสภาหรือไม่ เพราะดูความในวรรค ๓ แห่งมาตรานี้แล้ว ไม่ทราบว่าจะได้ความเพียงนั้น

พระยาศรีวิสารวาทา กล่าวว่า คำว่า “สัญญา” นั้น เราใช้โดยนัยกว้าง ๆ ไม่หมายเฉพาะว่าสัญญาอันใด เช่นรวมทั้งสัญญาที่เรียกว่า Treaty อนุสัญญา (Convention) ความตกลง (Agreement) หรือ (Arrangement) ซึ่งประเทศเราอาจจะทำความตกลงกับนานาประเทศด้วย ความตกลงในที่นี้อาจจะมีข้อความเกี่ยวเฉพาะการบริหารก็ได้ หรืออาจจะมีข้อความบัญญัติถึงอำนาจในทางนิติบัญญัติก็ได้ ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของสภา ส่วนสัญญาที่มีลักษณะเป็นการบริหารนั้น เช่นอาจจะมีข้อตกลงระวางระเบียบระวางประเทศว่า ถ้าแม้เวลาเรือรบเข้ามาในประเทศจะให้มีระเบียบการรับรองเพียงใด นี่ก็เรียกว่าสัญญาหรือในทางที่เกี่ยวกับเขตต์แดน ซึ่งเป็นการปกครอง เราก็อาจจะทำสัญญากับประเทศใกล้เคียงว่าปีหนึ่งจะมีประชุมตำรวจรวมกันเพื่อปราบปรามผู้ร้ายชานแดน เป็นต้นซึ่งล้วนแต่มีลักษณะในทางบริหาร ส่วนสัญญาที่พาดพิง อำนาจนิติบัญญัติ สัญญาทางพระราชไมตรีนั้น เวลาทำถ้ามีบทบัญญัติที่พาดพิงถึงสิทธิและหน้าที่บุคคลอันยาวเกี่ยวกับการเงินด้วย โดยเหตุนี้สัญญานั้นกินความถึงลักษณะการบริหารและพาดพิงถึงนิติบัญญัติ

ด้วย ถ้าจะวางบทบังคับลงไปไว้ว่าสัญญาจะมาเสนอต่อสภา ก็จะ
เป็นการขัดกัน และจะปะปนหน้าที่บริหารและนิติบัญญัติ โดยเหตุนี้
นานาประเทศจึงถือหลักสำคัญว่า สัญญาใดที่เกี่ยวกับนิติบัญญัติ
แล้วจะต้องได้รับความเห็นชอบของสภา เช่นกับว่าจะเปลี่ยนแปลง
บทกฎหมายที่จะให้เป็นไปตามสัญญา ก็ต้องได้รับความยินยอมจาก
สภา แต่ว่าสิ่งใดที่เกี่ยวกับแผนกบริหารแล้วก็ เป็นของคณะกรรมการ
ราษฎร โดยเหตุนี้นานาประเทศจึงถือหลักสำคัญว่านิติบัญญัติแล้ว
จะต้องได้รับความเห็นชอบของสภา เพื่อกล่าวความสำคัญให้เด่น
ขึ้นมักจะกล่าวว่า สัญญาใดมีบทบัญญัติเป็นภาระในการเงินแห่ง
ประเทศหรือเปลี่ยนแปลงอาณาเขตต์ก็ให้เสนอแก่สภา บางประเทศ
ก็มีลง และที่เราบัญญัติไว้ในนี้ก็กินความถึงสัญญาทางพระราชไมตรี
ทุกฉบับ ที่จะเว้นก็เกี่ยวแต่เฉพาะการบริหาร อนึ่งการเจรจา
สัญญานั้นเป็นหน้าที่การบริหารโดยแน่แท้ ถ้าแม้ว่าสภาจะเป็นผู้เจรจา
สัญญาต่าง ๆ แล้วก็จะยุ่งยาก เพราะมีลักษณะตลึงเกิดมาก มีข้อความ
ความบางประเทศซึ่งจะเจรจากัน และเกี่ยวข้องด้วยส่วนได้เสีย ฉะนั้นใน
รัฐธรรมนูญของประเทศต่าง ๆ ไม่มีบทบัญญัติที่จะให้สภาเจรจา
สัญญา การเจรจาสัญญานั้นเป็นการบริหาร แต่ว่าสัญญานั้นจะ
ต้องนำมาเสนอเพื่อความเห็นชอบของสภาก่อน และการที่นำมาเสนอ
นั้นมิใช่ว่าสภาจะพิจารณาถ้อยคำก็หาไม่ แต่ว่าพิจารณาถึงหลักการ
ในสัญญาว่าจะเอาหรือไม่ มิใช่พิจารณาเป็นมาตราๆ ไป เพราะ

ฉะนั้นที่หลวงแสงฯ เสนอว่าสัญญาทุกประเภทจะต้องนำมาเสนอสภานั้นจะเป็นการขัดกับหลักปฏิบัติ

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า เรื่องทำสัญญานี้ข้าพเจ้าได้โต้เถียงในอนุกรรมการแล้ว ชั้นแรกเห็นควรต้องเสนอสภาเพื่อสภาให้สัตยาบัน เพราะสัญญาเป็นเครื่องผูกพันระหว่างประเทศต่อประเทศ หาได้ผูกพันเอกชนไม่ คือเอกชนมีหน้าที่เคารพต่อกฎหมายแห่งรัฐอธิปไตยตน คือจะให้สัญญานั้นใช้ได้ถึงเอกชน จึงต้องเสนอสภาเพื่อออกพระราชบัญญัติให้สัตยาบัน แต่ท่านผู้ชำนาญกฎหมายอังกฤษว่า ในกฎหมายอังกฤษสัญญาไม่ต้องเสนอสภา และอ้างเหตุว่าเป็นบางอย่างสำหรับประเทศสยาม ข้าพเจ้าจึงยอมตามและขอให้ร่างดังที่เสนอมานั้น เห็นว่าสมควรแล้วและอนุกรรมการได้พิจารณากันมากแล้ว

หลวงแสงนิติศาสตร์ กล่าวว่า จริงอยู่สัญญาอาจจะมีเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่น่าจะได้รับการรับรองจากสภา แต่เห็นว่าสัญญาใดที่สำคัญแล้วควรจะต้องผ่านสภาตั้งความในวรรค ๓ ด้วยมิใช่แต่เฉพาะสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตต์ และสัญญาที่จะต้องออกพระราชบัญญัติ เช่นสัญญาที่ทำให้เกิดหนี้หรือภาระในเรื่องการคลัง นอกจากนี้ยังมีสัญญาที่เราจะเสียหายแก่ทางยุทธศาสตร์ เช่นในการที่จะอนุญาตให้คนอื่นสร้างทางรถไฟเข้ามาในพระราชอาณาเขตต์เป็นต้น

เพื่อว่าสภาจะได้มีโอกาสตรวจตราดูให้แน่นอน และป้องกันเสียหายมิให้เกิดขึ้น จึงเห็นว่าควรต้องผ่านสภา

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า เเท่าที่หลวงแสงฯ ชี้แจงถึงในเรื่องภาระติดพันในเรื่องการเงินนั้น ความจริงสัญญาที่เกี่ยวข้องแก่การเงินนั้นไม่ใช่เป็นสัญญาระหว่างประเทศอะไรเลย เช่นว่าทางคลังจะต้องการกู้เงินเขา เราก็ออกไปบอนด์ทางโน้น แล้วต่อไปเราก็มาทำเป็นงบประมาณขึ้น และได้กล่าวแล้วว่างบประมาณนั้นจะต้องทำเป็นพระราชบัญญัติ และในการที่กล่าวไว้เช่นนี้ก็คิดว่าคลุมถึงแล้ว กล่าวคือ สิ่งใดที่เกี่ยวกับภาระ สิทธิและหน้าที่บุคคลอันจะต้องออกเป็นพระราชบัญญัติแล้วก็ต้องนำเสนอสภา

นายดิเรก ชัยนาม กล่าวว่า ตามความในวรรคท้ายนี้เห็นชอบแล้ว แต่อยากจะขอกล่าวว่า เเท่าที่ได้สอบถามท่านผู้ที่มีความรู้ซึ่งได้กรุณาอธิบายว่าในเรื่องหนังสือสัญญานั้น ประเทศต่าง ๆ เขาก็ทำกันอยู่เป็นสามอย่าง คือ ๑) สัญญาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนานาชาติต้องนำมาสู่สภาเพื่อวินิจฉัยทุกเรื่อง ๒) เลือกเอาฉบับที่เปลี่ยนแปลงอาณาเขตต์ หรือที่จะต้องออกพระราชบัญญัติบังคับให้เป็นไปตามสัญญาเพื่อพลเมืองปฏิบัติตาม ๓) ไม่ต้องเสนอเลยและให้เป็นหน้าที่ทางบริหารทำ ทั้งสามอย่างนี้เท่าที่ได้ยินเห็นว่า ประเภทที่บัญญัติว่าสัญญาทุกชนิดต้องเสนอต่อสภานั้นงานเดินช้าล้ามากที่สุด ส่วนที่หลวงแสง ฯ กล่าวถึงการอนุญาตให้สร้างทางรถไฟนั้น เห็นว่าเรื่องเช่นนี้ควรจะต้องทำเป็นพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา เช่น

พระราชกฤษฎีกาจัดซื้อที่ดินฯ เพื่อการอย่างหนึ่งที่เคยทำอยู่ จึงเห็น
ว่าถ้อยคำที่อยู่ในรัฐธรรมนูญนั้นอยู่ในอำนาจสภาจะวินิจฉัยอยู่แล้ว

หลวงแสงฯ กล่าวว่าตามที่หลวงประดิษฐ์ฯ พูดนั้นเข้าใจ
ว่าโดยมากสัญญาที่เป็นเรื่องสำคัญแล้วจะต้องทำเป็นพระราชบัญญัติ
ฉะนั้นขอให้บันทึกไว้เพื่อความเข้าใจในรายงานการประชุมด้วย ซึ่ง
รวมความว่า สัญญาใด ๆ ที่ทำให้เกิดหนี้ภาระติดพันในการคลังเงิน
ของประเทศ สัญญาที่เกี่ยวกับอาณาเขตต์ เช่นนี้จะทำเป็นพระ
ราชบัญญัติ

หลวงประดิษฐ์มนูธรรม กล่าวว่าใจความที่พูดก็เป็นเช่นนั้น
และยิ่งกว่านี้แล้ว ถ้าสิ่งใดสำคัญไม่ล้มล้มคมนัยอันจะพึงได้พึงเสีย
ประโยชน์ของประเทศแล้ว คณะกรรมการราษฎรก็ควรจะนำมา
แจ้งให้สภาเพื่ออนุมัติตามบทบัญญัตินี้

พระยาศรีวิสารวาจา กล่าวว่าในการที่จะบันทึกลงในราย
งานตามที่หลวงแสงฯ กล่าวนั้นไม่ขัดข้อง

ประธานสภาฯ อนุมัติให้บันทึกลงในรายงานได้

พระยาอุดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์ กล่าวว่า เมื่อได้ฟังคำอธิบายแล้ว
ก็หมดปัญหาสงสัย

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ในมาตรา ๕๔ นี้ถ้าไม่มีผู้ใดอภิปราย
ต่อไปอีก ก็ขอให้ลงมติรับรองต่อไป สมาชิกส่วนมากมีความเห็น
ชอบตามร่างที่ได้พิจารณามา เป็นอันว่าที่ประชุมรับรองมาตรา ๕๔
อันมีความตามที่แก้ไขใหม่ ดังนี้

“พระมหากษัตริย์ ทรงไว้ ซึ่ง พระราชอำนาจในการประกาศ
สงคราม ทำหนังสือสัญญาสันติภาพสงบศึก และทำหนังสือสัญญา
อื่น ๆ กับนานาประเทศ

การประกาศสงครามนั้น จะทรงทำต่อ เมื่อไม่ขัดแก้บทบัญญัติ
กติกาสันนิบาตชาติ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตต์สยาม หรือที่จะ
ต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญาไซ้ร ท่านว่าจะ
ต้องได้รับความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรก่อน จึงจะเป็นอัน
ใช้ได้”

มาตรา ๕๕ ประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า
ในมาตรา ๕๕ นี้ มีความว่า “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราช
อำนาจที่พระราชทานอภัยโทษ”

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า ในมาตรานี้ไม่มีปัญหาอะไร ความขัด
แล้ว ถ้าไม่มีผู้ใดทักท้วงก็ขอให้ผ่านไป สมาชิกทั้งหมดลงมติเห็น
ชอบด้วย เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติรับรองความในมาตรา ๕๕

มาตรา ๕๖ ประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า
ในมาตรานี้มีความว่า “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่
จะตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดกับกฎหมาย” และขอแก้คำว่า
“กับกฎหมาย” ในท้ายมาตราเป็น “ต่อกฎหมาย” ในมาตรา
นี้ขออธิบายเพื่อความเข้าใจว่า กฎหมายได้ที่เข้าสภาเรียกว่าพระราช
บัญญัติ ส่วนคำว่าพระราชกฤษฎีกานั้นหมายความว่า เป็นกฎหมายใน

แผนกบริหารที่มีพระราชบัญญัติให้ทำอยู่แล้ว เช่น การประกาศใช้พระราชบัญญัติชั้นสูตรพลิกศพ ซึ่งสภาได้เคยพิจารณามาแล้วเป็นต้น กฎหมายเช่นนี้เรียกว่า Executive law ซึ่งควรจะทำได้ เพื่อความสะดวกในทางบริหาร เพราะลักษณะของงานเป็นไปในทางนั้น

นายจรรยา ฌ บางซ่าง กล่าวว่า ตามบทนี้ คำว่าพระราชกฤษฎีกาทำไมจะจำกัดได้ว่าแค่นั้น จำเดิมสภาเป็นผู้มีอำนาจออกกฎหมาย แล้วต่อมาพระเจ้าอยู่หัวมีอำนาจออกกฎหมายได้แต่ต้องมาเสนอสภา ครั้นในมาตรานี้ท่านทรงออกพระราชกฤษฎีกา จะต้องมาเสนอสภาหรือเปล่า

ประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในการที่จะออกพระราชกฤษฎีกานั้นมีบทบังคับอยู่ค้ำอยู่แล้วว่าจะทำได้ โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

นายจรรยา ฌ บางซ่าง ถามว่าจะแก้ความให้ชัดกว่านี้ไม่ได้หรือ

พระยาราชวังสัน กล่าวว่า เราจะทำคำขึ้นใหม่เพื่อใช้สะดวกของแก่นั้น พระราชกฤษฎีกาก็คือกฎหมาย ต่อไปนี้จะทำบัญญัติขึ้นใหม่ คือว่าพระราชกฤษฎีกานั้นทำในสิ่งที่มีกฎหมายออกไว้แล้ว เช่น ประกาศต่าง ๆ ให้ใช้พระราชบัญญัติ

นายจรรยา ฌ บางซ่าง กล่าวว่าถ้า ไม่มีสิ่งใดอธิบายแล้ว จะทำให้เข้าใจผิด

หลวงประดิษฐมนูธรรม แถลงว่า ต่อไปจะเข้าใจผิดไม่ได้ ที่แล้วมาแต่ครั้งก่อนถ้อยคำเราใช้ฟันเฟือ บางสิ่งเกี่ยวกับนิติบัญญัติ เรียกเป็นพระราชบัญญัติบ้าง พระราชกฤษฎีกาบ้าง พระราชกำหนดบ้าง และประกาศบ้าง ฉะนั้นต่อไปเราจะเรียกสิ่งที่อยู่ใต้นิติบัญญัติว่า

พระราชบัญญัติเท่านั้น ส่วนที่อยู่ในอำนาจการบริหารเราจะเรียกเป็นพระราชกฤษฎีกา และที่ว่าอันใดจะอยู่ในอำนาจนิติบัญญัติหรือบริหารนั้นจะได้พิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ไป จึงหวังว่าต่อไปปัญหาเช่นนี้คงจะไม่มีขึ้นได้

นายจรูญ ณ บางช้าง กล่าวว่า เมื่อได้ฟังคำอธิบายเช่นนี้เข้าใจว่าต่อไปคณะกรรมการราษฎรจะได้พิมพ์คำชี้แจงอันเกี่ยวแก่พระราชกฤษฎีกานี้ขึ้นเพื่อกันความเข้าใจผิด

ประธานสภา ฯ กล่าวว่า เมื่อหมดอภิปรายแล้ว ก็ขอให้ลงมติรับรอง มาตรา ๕๖ นี้ต่อไป สมาชิกทั้งหมดลงมติเห็นชอบด้วยเป็นอันว่าที่ประชุมสภารับรองความในมาตรา ๕๖ ดังที่ได้พิจารณามาแล้ว

มาตรา ๕๗ ประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เนื่องจากเราได้แก้ความในมาตรา ๓๓ ฉะนั้นในมาตรานี้จึงขอแทรกคำว่า “๓๓ และ” ลงข้างหน้าเลข ๔๖ กับเติมคำว่า “สนอง” ลงข้างหลังคำว่า “รับ” ในบรรทัดที่ ๓ เพราะความใน ๒ มาตรานี้กินความถึงกัน และคงให้อ่านมาตรา ๕๗ ดังนี้

“ภายในบทบังคับแห่งมาตรา ๓๓ และ ๔๖ บทกฎหมายพระราชหัตถเลขาและพระบรมราชโองการใด ๆ อันเกี่ยวกับราชการ

แผ่นดิน ท่านว่ากรรมการราษฎรคนใดคนหนึ่งต้องลงนามรับสนองพระบรมราชโองการเป็นผู้รับผิดชอบ”

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ กล่าวว่า มีความสงสัยที่ว่า กรรมการราษฎรคนใดคนหนึ่งต้องลงนาม เห็นในอังกฤษผู้ที่จะเซ็นนั้นเรียกว่า “Respon-sible Minister” ซึ่งจะแปลเป็นไทยก็คงเป็นคำว่าเสนาบดีเจ้าหน้าที่ จึงมีความเห็นว่าเราควรจะวางหลักการที่จะเซ็นชื่อรับสนองพระบรมราชโองการนั้นไว้ มิฉะนั้นบรรดาสิ่งที่มาจากในหลวง กรรมการราษฎรคนใด ๆ ก็เซ็นได้ ที่ปรากฏอยู่เวลานี้ ก็เป็นประธานคณะกรรมการราษฎรโดยมาก จะมีเสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศบ้างก็บางเวลา แต่ทางที่ควร เช่น พระบรมราชโองการเกี่ยวแก่การลงโทษตามคำพิพากษาควรให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมเซ็น ขอพระมหากษัตริย์พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ที่ต้องคำพิพากษา ควรให้เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยเซ็น ส่วนที่จะเกี่ยวกับพระราชบัญญัติ จะให้ประธานคณะกรรมการราษฎรเซ็นก็สมควรอยู่ แต่เห็นว่าราชการแผนกใดแล้วเสนาบดีแผนกนั้นเซ็นชื่อรับผิดชอบ มิฉะนั้นงานจะก้าวก่ายกันมาก ทั้งนี้ก็เพราะเห็นว่างานอันเกี่ยวแก่นโยบายของประเทศนั้นประธานคณะกรรมการราษฎรทำอยู่มากแล้ว ควรจะให้โอกาสท่านทำงานที่สำคัญ ๆ โดยให้คนอื่นแบ่งเบา เช่น กำกับการธรรมดา Rontine works ไปบ้างก็จะตรงกับหลักการที่ปฏิบัติกันในประเทศต่าง ๆ

ประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ในคณะกรรมการ
การร่างรัฐธรรมนูญนั้นมีบทบัญญัติว่าต้องรับผิดชอบร่วมกัน ส่วนงานใน
หน้าที่นั้นของใครก็ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว ส่วนงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย
ก็ต้องรับผิดชอบรวมกัน ที่พระยานิติศาสตร์ ฯ กว่านั้นก็ไม่ได้หลัก
การ แต่ถ้าจะเอาใส่ไว้ในที่นี้จะประเจิดประเจ้อ เห็นว่าควรให้เป็น
ไปในทาง Practice จะดีกว่าและคงสะดวกดี และทั้งจะป้องกันการ
ติดขัดในบางคราว สำหรับความรับผิดชอบร่วมกันในคณะกรรมการ
ร่างรัฐธรรมนูญมีอยู่แล้วและไม่รู้สึกวิตกอะไรเลย

หลวงอรรถสารประสิทธิ์ กล่าวว่า ตามที่ประธานกรรมการ
ร่างรัฐธรรมนูญว่าจะปล่อยให้เป็นธรรมเนียมนั้น ตามรัฐธรรมนูญ
นี้ ถ้าหากว่าเลือกกรรมการร่างรัฐธรรมนูญที่มีใจทุจริตเอาอำนาจที่เป็น
กรรมการร่างรัฐธรรมนูญไปใช้ในทางทุจริตแล้วจะเป็นผลร้ายต่อประเทศได้
ฉะนั้นควรจะมัดให้แน่น

หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ รับรอง และว่าขอสภิตให้สมาชิกดู
ความในมาตรา ๗ แห่งรัฐธรรมนูญชั่วคราวด้วยว่า ในมาตรานั้น
ใช้ความว่า โดยได้รับความยินยอมของคณะกรรมการร่าง

ประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ตอบว่าถ้าจะทำเช่นนั้น
ไม่สะดวกต่อวิธีการเลย ส่วนการที่จะเลือกคนผิคนั้นไม่ปฏิเสธ แต่
เราได้ตัดสินใจแล้วว่าความรับผิดชอบนั้นอยู่ในคณะ ถ้าใครผิดก็ต้อง
รับผิดชอบทั้งคณะ เพราะฉะนั้นที่จะไปลงไว้นั้นไม่เห็นควร ข้อสำคัญแห่ง

รัฐธรรมนูญนี้ก็ถือว่า เราตั้งหน่วยขึ้นสำหรับรับผิดชอบในราชการแผ่นดิน ถ้าหากหน่วยนั้นมีจุดมีต่างก็ต้องเป็นจุดเป็นต่างทั้งขณะความสำคัญนั้นก็คือการเลือกหน่วยไม่ผิด แต่ข้อนี้ก็ไม่มีเถียง เพราะอาจจะมีได้เหมือน อีกประการหนึ่งเราก็ก็น่าจะร่วมชีวิตกันแล้ว เมื่อจะมีผิดตั้งว่าก็จำเป็นจะต้องร่วมกันรับผิดชอบ ฉะนั้นจึงขอรับไว้ให้เป็นธรรมเนียม เพื่อว่าถึงคราวฉุกเฉินก็จะเปลี่ยนตัวทำกันได้ง่าย และสะดวกต่อวิธีปฏิบัติ

พระยาเทพวิฑูรฯ กล่าวว่า ตามหลักในเรื่องใครเซ็นนี้อาจจะเป็นไปได้อย่างที่ว่า แต่ในรัฐธรรมนูญตั้งจะเห็นในบางประเทศ เช่นเบลเยียม เขียนว่าจะต้องเซ็น โดย a Ministre ซึ่งหมายความว่าคนหนึ่งคนใด แม้อังกฤษก็เขียนว่า shall be countersigned by one of the Principal Secretaries ซึ่งเข้าใจว่ามีอยู่ ๔ คน และเซ็นแทนกันได้ แต่ถ้าจำเป็นต้องเป็นเสนาบดีคนนั้นแล้วถึงเวลาฉุกเฉินก็จะลำบากการงานก็จะขัดกันได้ จึงขอสนับสนุนว่าวิธีการที่จะให้เป็นธรรมเนียมโดยกรรมการราษฎรคนใดคนหนึ่งเซ็นตามร่างนี้ดีแล้ว

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า เรื่องนี้ได้พูดกันเป็นที่เข้าใจในคณะอนุกรรมการฯ แล้วว่าการเซ็นนั้นผู้ใดจะเซ็นก็ได้ และต้องเข้าใจว่าการเซ็นนั้นก็ต้องเป็นไปโดยความยินยอมด้วยกันทั้งคณะ แต่ที่ไม่เขียนลงไว้อย่างในมาตรา ๗ แห่งรัฐธรรมนูญชั่วคราวก็เพราะเป็น

ที่เข้าใจอย่างที่กล่าวแล้ว ที่จะไปงุบงิบเช่นนั้นไม่ได้ ต้องพร้อมกัน ทั้งคณะเห็นชอบ ถ้าตกลงก็นำความกราบบังคมทูล เมื่อตกลงมาก็มีใครคนหนึ่งรับสนองพระบรมราชโองการตั้งที่ประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งแจ้งมาแล้วว่าทุกคนรับผิดชอบร่วมกัน วิธีการนี้ขอให้บันทึกไว้ในรายงาน

หลวงธำรง ฯ ว่าถ้าจะทำเช่นนั้นก็ไม่ขัดข้อง

หลวงอรรถสารประสิทธิ์ ขอดอนญัตติ

นายแนบ พหลโยธิน ถาว่าในการที่เอามาตรา ๓๓ มาใส่ไว้ในมาตรา ๕๗ นี้ จะแปลว่า เมื่อประธานสภาลงชื่อแล้ว จะมีกรรมการราษฎรลงชื่อกำกับอีกหรือไม่

ประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ตอบว่า ไม่ต้อง

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ในมาตรานี้ ถ้าแม้ไม่มีผู้ใดทักท้วงในคำที่ขอแก้และอื่น ๆ อีกแล้วก็ขอให้รับรองต่อไป สมาชิกทั้งหมดเห็นชอบด้วย เป็นอันว่าที่ประชุมรับรองความในมาตรา ๕๗ ดังที่ได้พิจารณามานั้น

มาตรา ๕๗-๕๙-๖๐ ประธานอนุกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความใน ๓ มาตรานี้มีความหมายเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นขอให้รวมพิจารณาในที่เดียว ความในสามมาตรามีดังนี้

“มาตรา ๕๘ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดี ท่านว่าเป็น

อำนาจของศาลโดยฉะเพาะซึ่งจะต้องดำเนินตามกฎหมาย และในนาม
พระมหากษัตริย์”

“มาตรา ๕๙ บรรดาศาลทั้งหลาย จัดตั้งขึ้นได้แต่โดย
พระราชบัญญัติ”

“มาตรา ๖๐ ผู้พิพากษาย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษา
อรรถคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย”

ครั้นแล้วกล่าวว่า ในการพิจารณาความ ๓ มาตรานี้ควรจะต้องถึง
มาตรา ๘ ด้วย เราตกลงกันไว้ว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจ
ตุลาการทางศาล โดยเหตุที่ท่านเป็นประมุขและทรงใช้อำนาจอธิปไตย
ซึ่งมาจากปวงชนชาวสยาม แต่อำนาจนั้นทรงใช้ได้แต่ทางศาล จะ
ทรงใช้ทางอื่นไม่ได้ ถ้าเช่นนั้นอาจจะฟังว่าท่านใช้ได้ แต่ความจริง
นั้นถึงแม้ทางศาลท่านก็ทรงใช้ตามพระทัยไม่ได้ ที่ว่าทรงใช้ในทางศาล
นั้นก็คือการตัดสินนั้นตัดสินในนามของพระมหากษัตริย์ ซึ่งเราได้
ใส่ลงไว้ว่า การพิจารณาและพิพากษานั้น เป็นอำนาจของศาลโดย
ฉะเพาะ แต่ผู้พิพากษาย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี
ให้เป็นไปตามกฎหมาย

ประธานสภาฯ กล่าวว่า ทั้ง ๓ มาตรานี้ ถ้าไม่มีทักท้วงด้วย
ความใด ๆ แล้วก็ขอให้ลงมติรับรองต่อไป สมาชิกทั้งหมดพิจารณา
เห็นชอบด้วย เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติรับรองความในมาตรา ๕๘-
๕๙ และ ๖๐ ดังที่ได้ปรึกษามา

หยุดพักกลางวันเวลา ๑๓ นาฬิกา และนัดประชุมตอนบ่ายอีก
เวลา ๑๔ นาฬิกา

	หลวงคหกรรมดี
	นายปพาฬ บุญ_หลง
ตรวจแล้ว	นายสิงห์ กลางวิสัย
พ.ญ. นิติศาสตร์	ผู้จดยางงานการประชุม
พระวุฒิศาสตร์	
ปรีชานุสาสน์	
๗ ธันวาคม ๗๕	
จรูญ ณ บางช้าง	
นายมังกร สามเสน	

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร